

Tarihi 5000 yıl öncesine uzanan Kars adının kaynağı Karsaklardan almaktadır. Kars, “Türkiye’deki en eski Türkçe il adı” olma ünvanına sahiptir. Anadoluü Urartular döneminde en parlak dönemini yaşarken Kars’ta uygarlığın ilk adımları atılmıştır.

MÖ 1. yy’da 2. Tigyan Kars’ı da içine alan yörede Lübnan’dan başlayıp Kapadokya’ya kadar uzanan büyük Ermeni krallığını kurar. Sonrasında Roma, Avrupa’yı kavuran yiyecek kısıtlılığının önüne geçmek için Anadolu’ya gelir, ve bölgenin verimli topraklarını görünce mest olur, bölgeye ‘Asya Minör’ adını verir, adım adım Anadolyu fetheder ve Ermeni krallığının önüne set çeker. Roma o dönem bölgedeki Ermenileri kontrol altına alır. Pers kavmi olan Sarsaniler bölgeye işgal eder ve yöre zaman zaman Ermeniler zaman zaman Perslerin egemenliği altına girer. 7. yüzyıldan sonra Emeviler, sonra Abbasiler bu coğrafyayı yönetimi altına alır.

Sonrasında yine Ermenilerin dönemi başlar ve 10-11 yüzyıllarda Ermenilerin kontrolünde bölge en parlak dönemini yaşar. ‘Binbir kiliseli şehir’ Ani inşaa edilince başkent Kars’tan Ani’ye taşınır.

Daha sonra Kars ve civarı, 1058’de Selçuklu, 1124’te Gürcüler, 1153’te Saltukoğulları’nın, 1239’da Moğollar’ın, sonrasında İlhanlılar, Celâyirliler, Tîmûrlular, Karakoyunlular, Akkoyunlular ve Safevîler’in daha sonra 1534’te Kânûnî Sultan Süleyman Han döneminde Osmanlıların hakimiyetine geçer.

Kars 16.yüzyılda Osmanlılar’ın en önemli askerî üsslerinden biri olur.

1877-1918 yılları arasında Ruslar işgal eder ve Hollanda’dan mimarlar getirerek Kars’ı yenibaştan tasarlarlar. Geniş caddeler üzerinde muhteşem taş tan yapıtlar yapılır.

1918’de Osmanlı ve müttefiklerine yenilen Rusya, Brest-litovsk Antlaşması ile Kars’ı Osmanlı Devletine teslim eder. Bu dönemde, sadece 8 aylık bir ömrü olan Cenubi Garbi Kafkas Demokratik Cumhuriyeti kurulur. Savaş sonrası bölge İngilizler’in egemenliğine girer ve İngiliz askerler meclise saldırarak bu demokratik girişimi sonlandırır.

15’inci Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir Paşa, Kurtuluş Savaşı sırasında 30 Ekim 1920’de Kars’ı geri alır ve Kars Kalesine Türk Bayrağı asılır. 16 Mart 1921 Moskova Antlaşması ile Kars Türkiye’ye teslim edilir.

